

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.407/2021/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Zolnay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Zolnay Péter ügyvéd; cím szám alatti székhelyű) által képviselt kiskorú felperes neve (cím szám alatti lakos) felperesnek – a dr. Felek Timea Mercedes ügyvéd (cím szám alatti székhelyű) és a dr. L.-H. J. kamarai jogtanácsos (cím szám alatti székhelyű) által képviselt alperes neve (cím szám alatti székhelyű) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.20.292/2020/43. számú, 47. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen az alperes részéről 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150 000 (egyszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az 1 200 000 (egymillió-kettőszázezer) Ft összegű fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A nem vitatott tényállás szerint a 20... m.... 1.-án az alperesnél született felperesnél késedelmesen elvégzett sürgős császármetszés miatt oxigénhiányos agykárosodás, kisagyi és hátsó koponyagödrű agyvérzés, valamint következményes részleges agyi bénulás és összetartó kancsalság alakult ki.

[2] Az alperesi kórház szakorvosai az orvosi szakma szabályait megszegték, amikor a felperes anyjának az alpereshez történt felvételét követően a méhen belüli magzati diagnosztikai vizsgálatok elvégzését elmulasztották, valamint a CTG regisztrátumokon már észlelhető, magzati oxigénhiányos állapotra utaló jeleket nem ismerték fel, és ezáltal a sürgős császármetszést közel 15 órás késedelemmel végezték el.

A felperes anyjának az alpereshez történt felvételét követően a rajta haladéktalanul elvégzett profilaktikus császármetszéssel a felperes központi idegrendszeri károsodásának a reális esélye kisebb lehetett volna.

[3] A felperesnél a motoros, a kognitív, a nyelvi, kommunikációs és a szociális képességek terén – az életkori szintjéhez viszonyítva jelentős elmaradással – fejlődési eltérés véleményezhető.

Kommunikációjában ugyan tapasztalható javulás, azonban korához képest a kifejezőképessége nagyfokú elmaradást mutat. Önállóan beszélgetést nem kezdeményez, aktív szókinccse megközelítőleg 50 szóból áll.

Beszédértése egyszerű szituációkban megfelelő. Gyakran mutogatásokkal, gesztusokkal fejezi ki magát, de gyarapodik a szókinccse. A megtanult szavakat adekvátan használja. Figyelme felkelthető, rövid ideig leköthető, könnyen terelhető. A feladathelyzeteket egyre több ideig tartja, terhelhetősége egyre nagyobb: az első fejlesztés ideje alatt ez kb. 5-8 perc, legutóbb 20-25 perc volt. A reprodukáló képessége fejletlen, az alak, háttér megkülönböztetése, alak- és formaállandósága bizonytalan. A kognitív funkciói fejletlenek.

[4] Nem szobatiszta, öt pelenkázni kell.

Étkezés során az evőeszköz használatához segítségre van szüksége, azonban a szilárd ételeket meg tudja fogni, azokat önállóan meg tudja enni.

[5] Mozgása kissé bizonytalan. Mozgásfejlődése rendkívül lassú, vontatott. Nála az összes elemi mozgás fejlesztésre szorul. Manipuláció során mindkét kezét használja, a dominancia azonban még bizonytalan. A finommozgások a koránál elmaradottabbak, de a feladatokat motiváltan és egyre ügyesebben végzi el.

20... f..... 2.-i személyes vizsgálata során megállapították, hogy az elmúlt hónapokban tanult meg járni, de mozgása bizonytalan, mozgáskoordinációja kifejezetten gyenge, a szem- és kézkoordinációja nem fejlődött ki, a beszéde még nem alakult ki. Ez a 4 éves kora körüli állapota egy kb. 11-12 hónapos csecsemő fejlettségi szintjének felelt meg.

[6] A felperes jelenleg is több intenzív fejlesztő terápiában vesz részt. A foglalkozások során munkavégzése hosszú tempójú, fokozottan támaszigenyes. Az életkorában elvárható feladatokat nem képes megoldani, az egyszerűbb feladatok instrukcióit változó minőségben érti meg.

[7] Komplex kognitív, logopédiai és szenzomotoros fejlesztésre, komplex gyógypedagógiai fejlesztésre és HRG-terápiára, az időjárástól függően lovasterápiára, hetente egyszer kutyás terápiára, valamint 20.. nyara óta neurofeedback terápiára jár, emellett heti négyszer otthoni TSMT tornát is végez.

[8] 20.. szeptemberétől bölcsődébe, 20.. szeptemberétől pedig integrált óvodai közösségbe jár, ahol őt egy pedagógiai asszisztens folyamatosan segíti. A pedagógiai szakszolgálattól az óvodába hetente egyszer kijár hozzá egy fejlesztő pedagógus is, aki beszédindító fejlesztést tart a felperesnek, emellett még hetente kétszer további beszédindító fejlesztésre is jár.

[9] A felperesnek hosszú éveken át tartó intenzív és sokoldalú terápiára van szükség ahhoz, hogy elérje lehetőségeinek a maximumát.

A felperes szülei és az alperes a Miskolci Járásbíróság 15.P.23.627/2017/44-I. számú, 2019. április 11-én jogerőre emelkedett végzésével jóváhagyott egyezséget kötöttek, amelyben az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperes szülei mint egyetemleges jogosultak részére sérelemdíj jogcímén megfizet 18 000 000 Ft-ot. A felek az egyezségükben rögzítették, hogy ennek az összegnek a megfizetésével a felperes szüleinek a perbeli jogviszonyból eredő valamennyi vagyoni, illetve nem vagyoni kárigénye – ideértve az esetleges járadékigényüket is – teljes egészében kiegyenlítést nyert. Megállapodtak abban is, hogy az egyezség nem érinti a felperes részéről a későbbiekben esetlegesen saját jogán érvényesített követelés jogalapját.

[10] A felperes keresetében az alperes 35 000 000 Ft sérelemdíj és annak 20... m.... 1.-től járó késedelmi kamata, továbbá ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjain, valamint ugyanezen szakasz (6) bekezdésén alapuló perköltsége megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy az őt képviselő ügyvédi iroda nem köteles általános forgalmi adó fizetésére.

Keresetét azzal indokolta, hogy nála az oxigénhiányos állapottal okozati összefüggésben részleges agyi bénulás és összetartó kancsalság, valamint enyhe fokú, asztigmiaival járó rövidlátás alakult ki. Fejlődése az átlagostól jelentős mértékben elmarad, az sohasem fogja elérni a nem sérült kortársai szintjét. Előadta, hogy kisgyermekként nem élhette át azt, hogy az egészséges gyermekekkel vagy a szüleivel játsszon, állapota miatt a szülei őt nem tudták sem gyermek, sem felnőtt közösségbe vinni, emiatt nem alakultak ki társas kapcsolatai. A további fejlődése is bizonytalan. Az orvosszakértői vélemény szerint valószínűleg nem fog tudni teljes életet élni.

[11] Az alperes a kereset elutasítását, és a felperes kamarai jogtanácsosi munkadíjból álló perköltségben marasztalását kérte.

Érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének a jogalapját elismerte, azonban a sérelemdíj iránt igényét eltúlzottnak tartotta.

Előadta, hogy a felperes a születése során agyvérzést is kapott, így a teljes emberi élet megvalósításától valószínűleg elesett. Kérdésként tette fel: vajon a felperes tudata mennyire fogja át mindezt, hiszen a felperes így született.

Bár vitathatatlan tény, hogy a felperest perinatális idegrendszeri károsodás érte, amelynek következtében a mozgásfejlődését és az egyéb agyi tevékenységeit illetően születése óta hátrányos helyzetben van, azonban állapotában folyamatos javulás észlelhető.

[12] A Miskolci Törvényszék 25.P.20.292/2020/43. számú, 47. sorszám alatt kiegészített ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 15 napon belül 25 000 000 Ft-ot, valamint ezen összeg után 20... m..... 1.-től kezdődően a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes javára, 15 napon belül 525 000 Ft perköltséget.

Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 1 500 000 Ft kereseti illetéket, valamint 51 330 Ft állam által előlegezett költséget az állam visel.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára – a Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására, az abban közölt időben és módon – 125 670 Ft állam által előlegezett költséget.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára – a Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására, az abban közölt időben és módon – további 639 Ft állam által előlegezett költséget.

Megállapította, hogy további 261 Ft állam által előlegezett költséget az állam visel.

Indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXX. törvény 8. §-ának (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. §-ának a) pontját, 2:52. §-ának (1)-(3) bekezdéseit, 6:532. §-át és 6:48. §-ának (1)

bevezetését, valamint a BH2016.241. számú eseti döntést, továbbá a Kúria Pfv.III.21.451/2019/14. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.785/2018/19. és Pf.20.071/2021/9. számú, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.808/2010/4. számú és a Győri Ítéltábla Pf.20.075/2019/5. számú eseti döntéseit felhívva kifejtette, hogy az alperes a kereset jogalapját elismerte, ezért a törvényszék kizárólag a felperes által érvényesített sérelemdíj összegének a megalapozottságát vizsgálta.

A perben beszerzett orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperesnél az alperesi ellátással okozati összefüggésben oxigénhiányos agykárosodás, kisagyi és hátsó koponyagödri agyvérzés, valamint következményes részleges agyi bénulás alakult ki. A felperes a motoros, a kognitív, a nyelvi-, kommunikációs- és a szociális képességek terén az életkori szintjéhez viszonyítva jelentős elmaradást mutat, elmaradásának mértéke 2-3 évben valószínűsíthető.

E szakvélemény – a felperes aktuális státusza, a jelenleg rendelkezésre álló információk, valamint a gyógypedagógia ismeretek és szakmai tapasztalatok alapján – kevéssé tartotta valószínűnek, hogy a felperes képessé váljon a teljesen önálló, támogatás nélküli életvezetésre. A felperesnek hosszú éveken át tartó intenzív és sokoldalú terápiára van szükség ahhoz, hogy elérje lehetőségeinek a maximumát.

A felperes által becsatolt egészségügyi dokumentáció, valamint S. T., M. I.-né és P. M. tanúk vallomásai alapján rögzítette, hogy a felperes ülőegyensúlya egyéves korára még nem alakult ki, ekkor forgott, kúszott, hason fekvéskor inkább az alkarjain támaszkodott. Kétéves korában önállóan megült, négykézláb mászott, kapaszkodva megállt, illetve kapaszkodva tett néhány lépést. 20.. novemberében egy kézzel kapaszkodva lépegetett, szótagokat mondott és gagyogott, sok mindent megértett, a nevére azonban nem hallgatott. Mozgása 4 éves korában még bizonytalan volt, mozgáskoordinációja kifejezetten gyenge volt, a szem-, kéz-koordináció ekkorra még nem fejlődött ki, a beszédje még nem alakult ki. Ez az állapota összességében egy kb. 11-12 hónapos csecsemő fejlettségi szintjének felelt meg. 20.. júliusában már önállóan ment. Beszédében megjelentek a szavak, kétszavas mondatokat képzett. Sok mindent megértett, óvodába járt, étkezése önálló volt.

A felperest a szülei a születésétől kezdődően és jelenleg is több, különböző fejlesztő foglalkozásra (HRG, TSMT, komplex gyógypedagógia fejlesztés, kutyás- és lovasterápia, neurofeedback terápia) hordják.

A törvényszék kiemelte, hogy a felperesnek kezelésekre és fejlesztésekre kell járnia ahelyett, hogy az egészséges gyermekekre jellemzően játékkal töltené az idejét.

Súlytalannak találta azt az alperesi felvetést, miszerint kérdéses, hogy a felperes tudata milyen mértékben fogja fel, hogy a teljes emberi élet megvalósításától valószínűleg elesett, ugyanis így született. A törvényszék szerint az alperes jogellenes magatartása okozta azt, hogy a felperes valószínűleg nem lesz képes teljes és egészséges életet élni. A jogkövetkezmény szempontjából nincs jelentősége annak, hogy ezt a tényt a felperes tudata mennyiben fogja át.

A törvényszék a felperesnek járó sérelemdíj összegének a meghatározásánál figyelemmel volt a káresemény idején fennálló ár- és értékviszonyokra, valamint a hasonló ügyekben, így a Kúria Pfv.III.21.451/2019/14., a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.785/2018/19. és Pf.20.071/2021/9., valamint a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.808/2010/4. és a Győri Ítéltábla Pf.20.075/2019/5. szám alatti határozataiban megélt nem vagyoni kártérítési, illetőleg sérelemdíj-összegekre.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 289. §-a (1) bekezdésének b) pontját felhívva elutasította az alperes dr. Cs. J. gyermekneurológus tanúkenti meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványát, ugyanis a felperes dr. Cs. J. számára nem adta meg az orvosi titoktartás alóli felmentést.

A perköltségviseléssel kapcsolatos döntését a Pp. 95. §-a (1) bekezdésének c) pontjára, 96. §-a (1) bekezdésének b) pontjára és 102. §-ának (1) bekezdésére, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjaira alapította.

[13] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a felperes javára megítélt sérelemdíj tőkeösszegének 25 000 000 Ft-ról 10 000 000 Ft-ra történő leszállítását, valamint másodfokú perköltségként a felperes 475 000 Ft kamarai jogtanácsai munkadíjban való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a törvényszék a felperes javára eltúlzott összegű sérelemdíjat állapított meg.

A Győri Ítéltábla Pf.20.075/2019/5., a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.808/2010/4., a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.785/2018/19. és 7.Pf.20.071/2021/9. számú eseti döntéseit felhívva kifejtette, hogy a bírói gyakorlat a törvényszék által megítélt nagyságrendű sérelemdíjat olyan gyermekeknek ítél meg, akik önálló mozgásra, ülésre, járásra, életvitelre nem képesek, továbbá állapotukban javulás sem várható.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és az alperes 150 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségében marasztalását kérte azzal, hogy a felperes jogi képviselője nem köteles általános forgalmi adó fizetésére.

Kifejtette, hogy egy olyan gyermek tekintetében, aki az alperes felróható magatartásának következtében kialakult fogyatékoságára tekintettel gyakorlatilag a teljes gyermekkorát elvesztette, játékra, társas kapcsolatok kialakítására nem képes, fejlődésében többévi visszaesés tapasztalható, és valószínűsíthetően soha nem lesz képes az önálló életvitelre, kizárólag támogatás útján fogja tudni vezetni az életét, az elsőfokú bíróság által megítélt 25 000 000 Ft összegű sérelemdíj egyáltalán nem eltúlzott mértékű.

Rögzítette, hogy az alperes által felhívott eseti döntések a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény hatálya alatt születettek.

A Fővárosi Ítéltábla a Pf.21.227/2016. számú ügyben hozott eseti döntését felhívva megjegyezte, hogy a sérelemdíj jogintézménye bevezetésének a célja – a bizonyítási nehézségek elkerülése mellett – az volt, hogy a visszatartó célzat elérése érdekében a sérelemdíj összege magasabb legyen, mint a nem vagyoni kártérítés bírói gyakorlatban kialakított összege.

[15] Az ítéltábla az alperes fellebbezését a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A Pp. 370. §-ának (1) bekezdése értelmében fellebbezés hiányában nem érintette a törvényszék ítéletének a felperes keresetét az alperes marasztalását meghaladó részben elutasító rendelkezését, és a fellebbezést alaptalannak találta.

[16] A törvényszék a tényállást a kereseti kérelem és az ellenkérelem keretei között feltárta, a felek bizonyítási indítványainak megfelelő, helyes irányú és mélységű bizonyítást folytatott le, az ítéltábla az abból levont következtetéseivel is egyetértett, csupán a fellebbezésben írtak miatt tartja szükségesnek rögzíteni az alábbiakat.

[17] A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

[18] A Ptk. e szakaszához fűzött indokolás szerint „a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése”, az e szakaszhoz fűzött kommentár viszont azt emeli ki, hogy a sérelemdíj vonatkozásában mindenképpen elkerülendő, hogy „a bírói gyakorlat a büntető elemnek adjon

hangsúlyt, és egyfajta büntető kártérítés (punitive damages) irányába menjen el, mint pl. az Egyesült Államokban”. [Székely László: Sérelemdíj. In: Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1. kötet. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2014. 174-175. oldalai]

[19] Az ítéltábla álláspontja szerint a sérelemdíj nem büntetőjogi, hanem restitutív (civiljogi) szankció, így az nem a jogsértő „megbüntetésére”, hanem a sértett életvitelében, személyiségének kibontakoztatásában elszenvedett hátrányoknak, a sértett társasági kapcsolatrendszerében és társadalmi presztízisében bekövetkezett töréseknek, valamint a sértett belső (lelki) egyensúlyában beállott kedvezőtlen változásoknak a kiegyenlítésére, kompenzálására szolgál. (Vékás Lajos: Parerga. Dolgozatok az új Polgári Törvénykönyv Tervezetéhez. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2008. 172-173. o.)

[20] A Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni.

[21] A kártérítés két alapfunkciója, a kártérítési jog két fő célkitűzése a reparáció és a prevenció.

[22] A sérelemdíj elsődleges funkciója a jogsértés vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja, reparálása; e kompenzációs funkció mellett a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nyilvánvalóan lehet/van prevenciós funkciója is, ugyanis – mint minden szankciónak, úgy e szankciónak is – célja a jogsértéstől való távoltartás, „elriasztás” (a sérelemdíj megfizetésére kötelezés mint a jogsértőre hátrányos jogkövetkezmény ennyiben egyúttal represszív szankció is), ez azonban nem azt jelenti, hogy a bíróságnak – a felperes jogi képviselője által a fellebbezési ellenkérelemben felhívott eseti döntésben kifejtettek szerint a visszatartó cél elérése érdekében – a sérelemdíjat a nem vagyoni kártérítésnél magasabb összegben kellene megállapítania.

[23] A sérelemdíj összegének a megállapítása során a bíróságnak a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdésében írtakból kell kiindulnia, miszerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

[24] A jogirodalom álláspontja szerint a jogsértés súlya annak a megítélése, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától. (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. 834. o.)

Itt lehet értékelni az esetleges többes személyiségi jogi jogsértést, illetőleg azt is, ha a jogsértést például üzleti felhasználás vagy haszonszerzés céljából követték el.

[25] A perbeli esetben a felperes több személyiségi joga: a testi épséghez és a testi, illetőleg lelki egészséghez fűződő személyiségi joga is sérült.

[26] Az ítéltábla az alperes felróhatóságának a mértékével kapcsolatban rögzíti, hogy a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint: ha e törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[27] A bíróságnak a felróhatóság mértékének a vizsgálatánál nem a szándékosság-gondatlanság koordináta-rendszerében kell gondolkodnia, s nem a helyesnek tűnő jelző (például „alacsony”, „magas”, „rendkívül magas” stb.) megtalálására, hanem annak tartalommal való megtöltésére kell elsősorban koncentrálnia, azaz „az illető konkrét helyzetben általában elvárható magatartás alapján a különös síkját” (Eörsi Gyula: Kötelmi jog. Általános Rész. Nemzeti Tankönyvkiadó, 25. kiadás változatlan utánnomása. Budapest,

2010. 279. o.) kell vizsgálat tárgyává tennie. (A sérelemdíj mértéke körében értékelendő szempontok közül a „felróhatóság mértéke” fordulat értelmezéséről lásd a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.256/2019/4., Pf.I.20.316/2020/4. és Pf.I.20.045/2021/4. számú határozatait.)

[28] Az értékelés egyik szempontja lehet például az, hogy milyen beosztású volt a károsultat ellátó alperesi alkalmazott, ugyanis „más – súlyosabb – megítélés alá esik a szakorvos, mint az általános orvos mulasztása” (Törő Károly: Az orvosi polgári jogi viszony. Az orvosi tevékenység polgári jogi vonatkozásai. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1965. 273. o.), de – egyebek mellett – az is, hogy egy beavatkozás, vizsgálat elmaradásának mivel járó, milyen súlyú következményei voltak (például halál – lásd ezzel kapcsolatban a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.256/2019/4. és Pf.I.20.310/2021/4. számú határozatait indoklásában kifejtetteket).

[29] Az ítéltábla álláspontja szerint egy olyan vizsgálat vagy beavatkozás elvégzésének az elmulasztása, amelynek halálos vagy pedig igen hosszú ideig, akár a károsult egész életében tartó (de a gyermekkor bizonyosan felölelő, azt „elvevő”) komplex rehabilitációt eredményező következménye is lehet, a felróhatóság mértékénél értékelendő.

[30] Az ítéltábla rögzíti, hogy a nem vitatott tényállás szerint a 20... m.... 1.-án az alperesnél született felperesnél késedelmesen elvégzett sürgős császármetszés miatt oxigénhiányos agykárosodás, kisagyi és hátsó koponyagödri agyvérzés, valamint következményes részleges agyi bénulás és összetartó kancsalság alakult ki.

[31] A Miskolci Járásbíróság előtti perben 15.P.23.627/2017/31. szám alatt beszerzett, illetőleg a felperes jelen perben előterjesztett keresetleveléhez is csatolt igazságügyi orvosszakértői vélemény 10. oldalán írtak szerint az alperesi kórház szakorvosai az orvosi szakma szabályait megszegték, amikor a felperes anyjának a felvételét követően a méhen belüli magzati diagnosztikai vizsgálatok elvégzését elmulasztották, valamint a CTG regisztrátumokon már észlelhető, magzati oxigénhiányos állapotra utaló jeleket nem ismerték fel, és ezáltal a sürgős császármetszést közel 15 órás késedelemmel végezték el.

A felperes anyjának az alpereshez történt felvételét követően a rajta haladéktalanul elvégzett profilaktikus császármetszéssel a felperes központi idegrendszeri károsodásának a reális esélye kisebb lehetett volna.

[32] Az ítéltábla mindezek alapján a felróhatóság mértéke körében azt állapította meg, hogy az alperes alkalmazottainak mint szakorvosoknak a mulasztása részben előbbi tény miatt (szakorvosi mivolt), részben pedig amiatt, mert az alperes alkalmazottainak a mulasztására is visszavezethetően a felperesnél komoly életnehezítettséget eredményező központi idegrendszeri károsodás alakult ki, súlyosabb megítélés alá esik.

[33] Az ítéltábla a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemeli, hogy e körben továbbra is irányadó és alkalmazandó az ítélkezési gyakorlat által a nem vagyoni kártérítés kapcsán kidolgozott szempontrendszer, amely szerint „a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződhet:

a) mozgáskorlátozottságban, csonkoltságban, torzulásban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavarokban, bénulásban, a nemzőképesség csökkenésében vagy elvesztésében, fogamzó-képtelenségben stb. (testi változások);

b) személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbrendűségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások);

c) a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások).” [Petrik Ferenc: Sérelemdíj. In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog – Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013. 101. o.]

[34] A nem vagyoni sérelmek egy részének a jogsértésre visszavezethető bekövetkezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen alapuló bírói gyakorlat az 1952-es Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondatában foglaltakat alkalmazva köztudomású tényként bizonyítottanak fogadta el. (Lásd például a BDT2012.2766., BDT2012.2610. és BDT2007.1599. szám alatti, illetve a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.555/2013/4. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.655/2017/4. számú eseti döntéseiben köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadott immateriális sérelmeket.)

[35] Az ítéltábla álláspontja szerint a jogalkotó ezt a bírói gyakorlat által kidolgozott ún. köztudomás-doktrínát emelte jogszabályi szintre akkor, amikor a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdésében kimondta, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

[36] A sérelemdíj lényege az elszenvedett értékvesztés vagy másként: nem vagyoni (immateriális) sérelem kompenzációja.

[37] A felperesnek járó sérelemdíj összecszerúsége meghatározásának kétségtelenül a kiindulópontjául szolgálhatnak a felek, illetőleg az elsőfokú bíróság által felhívott azon eseti döntések, amelyekben a bíróság oxigénhiánnyal született gyermekeknek ítélte meg nem vagyoni kártérítést, illetőleg sérelemdíjat.

[38] Az ítéltábla a felperesnek járó sérelemdíj összegének a meghatározásánál – a törvényszék által felhívottak mellett – kiindulópontként hivatkozik még a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.971/2015/4. számú eseti döntésére, amelyben a bíróság egy 2006-ban súlyos egészségkárosodással született gyermeknek, aki a mozgásában erősen korlátozott, önálló helyzetváltoztatásra nem képes, támaszték nélkül nem tud ülni, és nem vált szobatisztává, és aki önállóan kizárólag kúszni tud, nem tudja megtartani a bal kezével megfogott dolgokat, a jobb kezét nem használja, beszélni nem tud, önálló étkezésre és rágásra sem képes 14 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és kamatait ítélte meg.

Felhívja továbbá a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.354/2018/10. számú határozatát, amelyben a bíróság egy 2008-ban oxigénhiányos állapotban született gyermeknek, akinek súlyosan károsodott a központi idegrendszere, ennek következtében testi és szellemi fejlődése nagymértékű gátoltságot mutat, és aki közép súlyos értelmi fogyatékos, s ehhez még autisztikus tünetek is társulnak, és akinek a mozgása és mentális képességei folyamatos fejlesztésre szorulnak 13 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és kamatait ítélte meg.

Hivatkozik a Kúria Pfv.III.20.210/2017/4. számú eseti döntésére, amelyben a bíróság egy szülés körüli súlyos oxigénhiányos állapotra visszavezethető idegrendszeri maradványtünetekkel 2009-ben született gyermeknek, akinél a négy végtagot érintő bénulás, a pszichomotoros fejlődés súlyos elmaradása, ülésre, járásra, önálló étkezésre, önálló ivásra, széklet és vizelet visszatartásra való képtelenség alakult ki, és aki célmozgásokat nem végez, beszédmegértése kétséges, epilepsziás és reflux betegségben is szenved 18 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és kamatait ítélte meg.

Végezetül felhívja a Kúria Pfv.III.20.995/2020/7. számú határozatát, amelyben a bíróság egy 2013-ban súlyos agyi oxigénhiányos állapotban született, állandó ápolásra szoruló gyermeknek, akinek az állapotában jelentős javulás nem várható, 24 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és kamatait ítélte meg.

[39] Az ítéltábla ezek rögzítése mellett hangsúlyozza ugyanakkor, hogy ezekben az ügyekben a sérelemdíj összegét nem úgy kell meghatározni, hogy a bíróság valamiféle maximumként tekint azokra a nem vagyoni kártérítési, illetőleg sérelemdíj-összegekre, amelyeket a bíróságok olyan oxigénhiánnyal született gyermekeknek ítéltek meg, akiknek az egyébként súlyos állapotában javulás nem várható. Az ítéltábla szerint az egészségkárosodás mértéke, illetve az állapotjavulás esélyének a hiánya csupán az egyik, de nem az egyetlen

szempontja egy oxigénhiánnyal született gyermeknek járó sérelemdíj összege meghatározásának.

[40] Az ítéltábla szerint a bíróságnak ezekben az ügyekben is figyelemmel kell lenni arra, hogy a károsult pszichéjében jelentkező „belső hatás”, a trauma, a krízis, a megrázkódtatás, a feszültség (stressz) kényszerű leküzdésére fordított, emiatt másra nem használható energiaveszteség valósítja meg azt a sérelemből fakadó eszmei hátrányt, amelynek ellensúlyozására a nem vagyoni kártérítés szolgált, illetőleg a sérelemdíj szolgált, hiszen jogsértés hiányában a sérelmet szenvedett személy a sérelem súlyától függően mozgósított energiáit értelemszerűen a korábban kialakított életének további szabad kibontakoztatására fordíthatta volna. (Lásd ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.984/2014/7-I., valamint a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.256/2019/4. számú eseti döntését.)

[41] Ahogy az elsőfokú bíróság nagyon helyesen megállapította: a felperesnek kezelésekre és fejlesztésekre kell járnia ahelyett, hogy az egészséges gyermekekre jellemzően játékkal töltené az idejét.

Az ítéltábla szerint a központi idegrendszeri károsodással született felperes oldalán súlyos értékvesztést jelent a világ felfedezéséből álló, önfeledt gyermekkornak az elvesztése.

Egy oxigénhiányos agykárosodással született gyermeknek minden idejét és energiáját azoknak az alapvető, az emberi létezéshez nélkülözhetetlen képességeknek és készségeknek a megszerzésére, elsajátítására kell fordítania, amely képességekkel és készségekkel az egészséges gyermekek születnek. Az ítéltábla szerint ezt – a gyermekkor elvesztésében manifesztálódó értékvesztést – a sérelemdíj összegének a meghatározásánál éppúgy értékelni kell, mint az egészségkárosodás mértékét vagy a várható állapotjavulás esélyét.

Az ítéltábla szerint a sérelemdíj összegének a meghatározása során súlyának megfelelően kell értékelni azt is, hogy egy ilyen állapotú gyermek az élet lényegében minden területén nagyfokú esélyegyenlőtlenséggel indul, mások segítségére szorul, kapcsolatteremtési képességében nagymértékben akadályozott, így testi és mentális egészségi állapota – esetleges állapotjavulás esetén is – komoly életnehezítettséget fog számára eredményezni.

Miután a bíróság a sérelemdíj összegét – a Ptk. fentebb idézett 2:52. §-ának (3) bekezdésében írtak szerint – egy összegben határozza meg, ezért a bíróságnak ezeket a szempontokat is megfelelően mérlegelnie és értékelnie kell.

[42] Az ítéltábla összességében tehát úgy ítélte meg, hogy a fentebb hivatkozott eseti döntésekben megállapított nem vagyoni kártérítési összegeket a fogyasztói árindex-szel is korrigálva, ugyanakkor azt a tényt is értékelve, hogy a felperes lényegében elvesztette a gyermekkorát, mert minden idejét és energiáját azoknak az alapvető, az emberi létezéshez nélkülözhetetlen képességeknek és készségeknek a megszerzésére, elsajátítására kell fordítania, amely képességekkel és készségekkel az egészséges gyermekek születnek, továbbá az életben nagyfokú esélyegyenlőtlenséggel indul, mások segítségére szorul, kapcsolatteremtési képességében akadályozott, illetőleg testi és mentális egészségi állapota – esetleges állapotjavulás esetén is – komoly életnehezítettséget fog számára eredményezni, a felperesnek megítélt 25 000 000 Ft összegű sérelemdíj, és annak 20... m.... 1.-től járó késedelmi kamata szükséges a felperest ért immateriális hátrányok kompenzálásához, ez az összeg igazodik az ún. többszörös személyiségi jogi jogsértéshez, valamint az alperesi felróhatóság mértékéhez is (az alperesi mulasztás súlyosabb megítélés alá esik), és a jogsértés felperesre gyakorolt, őt várhatóan egész életében elkísérő, fentebb részletezett hatásaihoz is, ezért az ítéltábla annak leszállítására nem látott lehetőséget.

[43] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette és a fellebbezett rendelkezését a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[44] Másodfokú perköltségként az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-ának (1) bekezdésén és 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló, (15 000 000 Ft 8 %-a=) 1 200 000 Ft összegű fellebbezési illeték és a felperest képviselő ügyvéd munkadíja merült fel.

[45] Az ítéltábla a felperest képviselő ügyvédnek járó másodfokú perköltség összegét a fellebbezési ellenkérelemben megjelölt összeget elfogadva – a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai, továbbá ugyanezen szakasz (5)-(6) bekezdései alapján – 150 000 Ft-ban határozta meg, és annak megfizetésére a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes alperest kötelezte.

[46] Megállapította, hogy az 1 200 000 Ft összegű fellebbezési illetéket a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése értelmében az alperesnek az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének c) pontján alapuló teljes személyes illetékmentességére tekintettel az állam viseli.

[47] A teljesítési határidő a Pp. 344. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2022. január 11.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró